

La passió – Jeanette Winterson

Per Sant Jordi de 1988 em vaig regalar la novel·la *La passió*, de Jeanette Winterson (Manchester, 1959). L'havia publicat Columna, aleshores l'editorial catalana més moderna, que ens havia fet conèixer Jay MacInerney, Tama Janowitz, Maria Jaén... A la coberta, en fons vermell, una noia mira la càmera amb la naturalitat d'una model; la foto d'Enric Aromí podria correspondre a un anunci de roba o de maquillatge.

Per Sant Jordi de 2019 vaig retrobar *La passió*, publicada per Periscopi, l'editorial que publica Mircea Cărtărescu, Wajdi Mouawad, Marta Orriols... La coberta mostra, en fons verd apagat, un soldat napoleònic d'aire androgin; al fons, s'endevina l'skyline de Venècia. La il·lustració, d'Olaf Hajek, està directament inspirada pel llibre.

Trenta anys després, Dolors Udina ha retraduint el llibre. En un article explica que el català escrit d'avui és molt més natural que el d'aleshores, i també que mentrestant ha pogut llegir les obres que Jeanette Winterson ha anat escrivint. Aquella autora que aleshores no tenia ni trenta anys, i que es va professionalitzar precisament amb *La passió*, s'ha convertit en un referent de la literatura anglesa contemporània. La traducció, que em va convèncer aleshores, m'ha tornat a convèncer ara. Tinc la sort d'oblidar els arguments, o sigui que he pogut llegir el llibre com si fos la primera vegada. El volum de Periscopi inclou un text escrit per l'autora el 1996, i en canvi elimina les dedicatòries -que poden arribar a ser tan molestes quan passa un temps.

Trenta anys després, *La passió* m'ha tornat a captivar. Barreja d'història i de fantasia, narra les peripècies d'un soldat napoleònic i d'una veneciana enigmàtica. Els protagonistes comparteixen la guerra i el joc, l'embull d'identitats i un punt de follia, sofreixen violència i sobreviuen a còpia de picaresca. La novel·la segueix el solc d'*Orlando* de Virginia Woolf, però també crea un solc propi. Escoltem l'autora: "Volia escriure un món a part, no com a fugida, sinó com a mirall, un espill secret que afilés i multipliqués les possibilitats del món real." En aquells anys vuitanta en què les novel·les anaven plenes de neó i "polsim bolivià" -igual com en els nostres dies van plenes d'empoderaments allisonadors-, resulta molt refrescant capbussar-se en una faula que es resisteix a una interpretació unívoca però que ha estat vindicada des de posicions LGTB.

D'aquí a trenta anys, esperem que alguna editorial rescati de nou aquest llibre que recull la trobada entre un d'aquells reclutes que, en la campanya de Rússia, anaven deixant "l'estiu ardent dels seus cossos fins que només els quedava luxúria i ràbia", i la filla d'un gondoliero a qui una dona va robar, literalment, el cor i el va tancar en un pot embolicat en una brusa de seda.
